

ТАНИЛЦУУЛГА

Холбооны эрх зүйн байдлын тухай хуулийн
төсөл, төслийн үзэл баримтлалын тухай

Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Хүний эрх, эрх чөлөө хэмээх Хоёрдугаар бүлгийн Арван зургадугаар зүйлийн 10-т Монгол Улсын иргэн нь “Нийгмийн болон өөрсдийн ашиг сонирхол, үзэл бодлын үүднээс ... олон нийтийн бусад байгууллага байгуулах, сайн дураараа эвлэлдэн нэгдэх эрхтэй. ... олон нийтийн бусад бүх байгууллага нийгэм, төрийн аюулгүй байдлыг сахиж, хуулийг дээдлэн биелүүлнэ. ... олон нийтийн бусад байгууллагад эвлэлдэн нэгдсэний төлөө болон гишүүний нь хувьд хүнийг ялгаварлан гадуурхах, хэлмэгдүүлэхийг хориглоно” хэмээн иргэдийн эвлэлдэн нэгдэх, зохих хэлбэр бүхий байгууллагыг байгуулан нийгмийн болон өөрсдийн ашиг сонирхол, үзэл бодлыг илэрхийлэх, хэрэгжүүлэх хууль зүйн үндэслэлийг заасан.

Монгол Улсын хууль тогтоомжийг 2024 он хүртэл боловсронгуй болгох үндсэн чиглэлд¹ ашгийн төлөө бус хуулийн этгээдийг төрөл тус бүрээр нь нарийвчлан зохицуулахаар, ялангуяа Холбооны эрх зүйн байдлын тухай хуулийн төслөөр холбооны төрөл, ангилал, дотоод зохион байгуулалт, удирдлага, төлөөлөл, үүсгэн байгуулагчийг тодорхой болгож, бүртгэл, хяналт, тайлагналт, ил тод байдал, татан буугдах нөхцөл, журмыг боловсронгуй болгож, онцлог бүхий холбоо, төрөөс холбоонд үзүүлэх дэмжлэг, төрийн чиг үүргийг гүйцэтгүүлэхтэй холбоотой зохицуулалтыг бий болгох зорилтыг дэвшүүлсэн.

Түүнчлэн Монгол Улсын Их Хурлын 2020 оны 24 дүгээр тогтоолоор батлагдсан Монгол Улсын Засгийн газрын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны мөрийн хөтөлбөрт² нийгмийн зөвшилцөлд үндэслэсэн түншлэлийн хүрээнд шийдвэр гаргах бүх шатанд төр, иргэний нийгмийн байгууллага, мэргэжлийн холбоод, хувийн хэвшил зөвлөлдөх, санал авах, гаргасан шийдвэрийн биелэлтэд хяналт тавихад оролцдог оновчтой тогтолцоог бүрдүүлэх зорилгыг дэвшүүлсэн болно.

Төрийн бус байгууллагын тухай хууль хэрэгжиж эхэлснээс хойших 24 жилийн хугацаанд нийгмийн өөрчлөлтийг дагаж төрийн бус байгууллагуудын (цаашид ТББ гэх) үйл ажиллагааны чиглэл, цар хүрээ, зохион байгуулалтын хэлбэрт ч томоохон өөрчлөлтүүд гарсан боловч холбогдох зохицуулалтын өөрчлөлт дээрх хуульд ороогүй байна.

Тухайлбал, хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн мэдээллээр 1998 онд 1075 ТББ бүртгэлтэй байсан бол 2005 онд 3492, 2010 онд 6915, 2015 онд 11879, 2018 онд 19260, 2019 онд 21040, 2020 онд 25388, 2021 оны 8 дугаар сарын 25-ны байдлаар нийт 26441 ТББ бүртгэгдсэн байна.³

Мөн эдгээр ТББ нь боловсрол, эрүүл мэнд, сургалт, халамжийн үйлчилгээ, эрүүл мэнд, төсөл хөтөлбөр гэх зэргээр нийт 19 чиглэлийн үйл ажиллагааг явуулахаар дээрх газарт бүртгүүлсэн байдаг бөгөөд нийгмийн бүхий л салбарт үйл ажиллагаа явуулж байна.

Дээрх өөрчлөлтийн дагуу ТББ-ын эрх зүйн зохицуулалтыг шинэчлэх шаардлага зүй ёсоор тавигдсан төдийгүй олон улсын жишиг хандлагын дагуу төрийн бус

¹ Монгол Улсын Их Хурлын 2021 оны 12 дугаар тогтоол.

² Монгол Улсын Их Хурлын 2020 оны 24 дүгээр тогтоолын хавсралт.

³ Монгол Улсын ашгийн бус байгууллагын салбарын терроризмыг санхүүжүүлэх эрсдэлийн үнэлгээний тайлан 2020 он, www.burtgel.mn Улсын бүртгэлийн ерөнхий газрын цахим бүртгэл 2021 оны 3 сар.

байгууллагын үйл ажиллагааны талбар болох иргэний нийгмийг улс орны хөгжлийн нэг чухал түнш, хамтран оролцогч хэлбэрээр дэмжих шаардлагатай байна.

Түүнчлэн хууль зүйн хувьд ТББ-ын хэлбэрийг зөв тодорхойлж чадаагүйн улмаас улс төр, шашны байгууллага төдийгүй ашгийн төлөөх хуулийн этгээд ч “ТББ” гэх нэрийг хэт хавтгайруулан шууд ба шууд бус байдлаар хэрэглэх боломжтой болжээ. Тухайлбал, Иргэний хуульд ашгийн төлөө бус хуулийн этгээд нь холбоо, сан, хоршоо гэсэн төрөлтэй байхаар заасан бол Төрийн бус байгууллагын тухай хуульд ТББ, гишүүддээ үйлчилдэг ТББ, нийгэмд үйлчилдэг ТББ гэх ангиллыг бий болгож зөрүүтэй хуульчилсан байна. Энэ нь эрх зүйн шинэчлэлээс хоцорч байгааг харуулж байна.

Үүнээс гадна төрийн бус байгууллагатай холбоотой эрх зүйн зохицуулалтын хүрээнд хөндөж, боловсронгуй болгох шаардлагатай нэг багц асуудал нь ТББ-д үзүүлэх төрийн дэмжлэг бөгөөд гол хэлбэр нь төрийн зарим чиг үүргийг ТББ-аар гүйцэтгүүлэх болон тэдгээрийн хэрэгжүүлж буй үйл ажиллагааны нийтэд тустай буюу онцгой шаардлагатай хэсгийг тодорхой татвар, хураамжийн хөнгөлөлт, чөлөөлөлтөд хамруулах, төрөөс татаас олгох хэлбэрээр дэмжих зохицуулалт юм. Энэ нь эрх зүйн орчны хувьд нээлттэй боловч үүнийг хэрэгжүүлэх талаар нарийвчилсан процедурын зохицуулалт байхгүй (тавигдах шаардлага, сонгох шалгуур, хяналт тавих нийтлэг журам байхгүй), ТББ-аар гэрээний үндсэн дээр гүйцэтгүүлэх төрийн үйлчилгээний төрөл, хүрээ тодорхойгүйгээс бодит байдалд төрөөс ТББ-уудад төр, хувийн хэвшлийн түншлэлтэй адилтган үзэж шалгуур тогтоох(ашгийн үйл ажиллагаа явуулдаг байгууллагад тавигддаг стандартыг ТББ-аас шаарддаг), арга хэмжээний дийлэнх хувийг байнгын бус нэг удаагийн шинжтэй гарын авлага, мэдээлэл боловсруулах, сургалт зохион байгуулах зэргээр хязгаарладаг, салбар бүрд ялгамжтай байдлаар тогтоодог, ТББ-ын чадавх муу байгаагаас голлон мэргэжлийн холбоо гүйцэтгэдэг зэрэг нь дийлэнх ТББ-уудын хувьд бодит дэмжлэг болж чадахгүй байна.⁴

Түүнчлэн ашгийн болон ашгийн бус хуулийн этгээдийн эрхлэн хэрэгжүүлэх үйл ажиллагаанаас нийтэд тустай үйл ажиллагааг зааглан тодорхойлоогүй, ямар тохиолдолд энэхүү үйл ажиллагааг гүйцэтгэсэн гэж үзэж татвараас хөнгөлөх, чөлөөлөх эрх нээгдэх, нийтэд тустай үйл ажиллагааг дүгнэн татварын хөнгөлөлтөд хамруулах дэмжлэг үзүүлэх субъект болон түүний эрх хэмжээг тодорхойлсон эрх зүйн орчин нь байхгүй байна.

Дээрх эрх зүйн орчны дутагдалтай байдлаас болж төр, төрийн бус байгууллагын хамтын ажиллагаанд доголдол үүсэн нийтэд тустай үйл ажиллагаанд үзүүлэх төрийн дэмжлэг болох мөнгө болон татварын хөнгөлөлт, чөлөөлөлт, төрийн өмчийг давуу эрхтэйгээр ашиглах зэргийг ТББ-ын зүгээс авч чадахгүйд хүрч байна.

Иймд дээр дурдсан үндэслэл шаардлагыг үндэслэж, Монгол Улсын Үндсэн хуулийн үзэл баримтлал, Иргэний хуулийн зохицуулалт, Эвлэлдэн нэгдэх эрхийн тухай НҮБ-ын Ерөнхий ассамблейн тогтоолуудын ерөнхий зөвлөмжүүд, Хүний эрхийг хамгаалагчдын тунхаглалын суурь зарчим, Хүний эрхийн тусгай илтгэгчийн зөвлөмж, тайланд тулгуурлан дараах агуулгаар өргөжүүлэн шинэчлэн Төрийн бус байгууллагын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төслийн нэрийг Холбооны эрх зүйн байдлын тухай хуулийн төсөл болгон өөрчлөн боловсруулаад байна.

1.Холбооны эрх зүйн байдлыг Иргэний хуульд заасан ашгийн төлөө бус хуулийн этгээдийн төрөлд нийцүүлэн тодорхойлж, иргэд эвлэлдэн нэгдэх эрхээ хуулийн

⁴ Төрийн зарим чиг үүргийг гэрээгээр гүйцэтгүүлэх асуудал- судалгаа. ХЗДХЯ-2016 он.

этгээдийн эрхтэй болон эрхгүйгээр хэрэгжүүлэх боломжийг тодруулан тусгалаа;

2.Тус хуулиар зохицуулагдах харилцааны хүрээ, хуулийн үйлчлэлд хамаарах этгээдийг тодорхойлж, нэр томьёог Иргэний хууль болон бусад хуультай нийцүүлэн томьёолсон. Түүнчлэн эрх зүйн байдлыг нь тусгай хуулиар тогтоосон, албан ёсны гишүүнчлэлтэй мэргэжлийн холбоод, нийтийн чиг үүрэг гүйцэтгэж буй нийтийн эрх зүйн хуулийн этгээдийг сайн дурын үндсэн дээр эвлэлдэн нэгдсэн байгууллагаас ялгах бөгөөд эдгээр байгууллагад хамаарах хуулийн үйлчлэлийн хүрээг нарийвчлан тодорхойлж тусгалаа;

3.Холбооны зорилгын ач холбогдлыг чухалчлан, тавигдах шаардлагыг нарийвчлан, холбоо нь өөрийн дүрэмдээ зорилгоо тодорхой заахаас гадна зорилгоо хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны чиглэлийг олон улсын ашгийн төлөө бус салбарын жишиг ангиллын дагуу тодорхойлсон байх, зорилгыг хэрэгжүүлэх шаардлагатай хөрөнгө, эсхүл санхүүжилтийн талаар тодорхой заах, төлөөлөх эрх бүхий этгээдийг тодорхойлох, татан буугдсаны дараа хөрөнгийг хүлээн авах этгээдийг тодорхойлох зэрэг шаардлагыг төсөлд тусгасан.

Мөн холбооны дотоод засаглал, санхүүгийн зарцуулалтад ашиг сонирхлын зөрчлөөс сэргийлэх, хөрөнгө, орлого, ашгийг шууд ба шууд бусаар хандивлагч байгууллагын удирдах зөвлөлийн гишүүдийн хувийн ашиг сонирхолд ашиглахгүй байх, сонгуульд нам, эвсэл, нэр дэвшигчид ашгийн төлөө бус хуулийн этгээдээс хандив, эд хөрөнгө өгөхийг хориглох зэрэг хязгаарлалтыг хэвээр хадгалсан;

4.Холбооны санхүүжилтийн тогтвортой байдлыг хангахад анхаарч, аж ахуйн үйл ажиллагаа, нийтэд тустай үйл ажиллагааг төлбөртэй үзүүлэх, орлогыг дүрэмдээ заасан зорилгодоо зарцуулах нөхцөл, журмыг нарийвчлан тодорхойлсон.

Энэхүү аж ахуйн үйл ажиллагаа нь холбооны гол зорилго, үндсэн үйл ажиллагаа байж болохгүй шаардлага, хязгаарлалтыг хуульчлах үүднээс төсөлд аж ахуйн үйл ажиллагааг үндсэн үйл ажиллагааны 50 хувиас хэтрүүлэхгүйгээр явуулахаар тусгасан. Дээрх хязгаарлалтын хүрээнд аж ахуйн үйл ажиллагааг явуулж болох бөгөөд дээрх хязгаарлалтаас хэтэрсэн тохиолдолд тухайн холбоог ашгийн төлөө үйл ажиллагаа явуулсан тооцож, татан буулгах зохицуулалтыг тусгалаа.

Мөн холбооны орлогоос ажилтны ажлын хөлс, цалин болон зардлыг нөхөхөөс бусад үндэслэлээр үүсгэн байгуулагч, удирдах зөвлөл болон аливаа зөвлөлийн гишүүн, ажил олгогч, ажилтанд ашиг хуваарилахыг хориглохоор заасан;

5.Төрийн зарим чиг үүргийг холбоогоор гэрээлэн гүйцэтгэх нөхцөлийг үл ялгаварлах, нээлттэй, ил тод байх, хараат бус байдлыг хүндэтгэх, урьдчилсан магадлан итгэмжлэл үүсгэх замаар ашгийн төлөө бус хуулийн этгээдийн өрсөлдөх боломжийг хязгаарлахгүй байх зэрэг нийтлэг зарчимд нийцүүлэн төр, холбооны хамтран ажиллах харилцааг бизнесийн байгууллагаас ялгаатай байдлаар тодорхойлсон;

6.Холбооноос гадна бусад ашгийн төлөө бус хуулийн этгээдийн хариуцлагыг нэмэгдүүлэх, үйл ажиллагаандаа ил тод байх зарчмыг хэрэгжүүлэхэд анхаарч нийтэд тустай үйл ажиллагаа эрхэлж, татварын хөнгөлөлт чөлөөлөлт эдэлж байгаа бол тухайн үйл ажиллагаатай холбоотой санхүү, татвар, үйл ажиллагааны тайлангаа холбогдох байгууллагад гаргах эрх зүйн орчныг тодруулан тусгалаа.

Түүнчлэн төрийн чиг үүргийг гэрээлэн гүйцэтгэсэн бол ашгийн төлөө бус хуулийн этгээд нь үйл ажиллагааны болон санхүүгийн тайлангаа төрийн байгууллагад хүргүүлэх, тухайн төрийн байгууллага болон ашгийн төлөө бус хуулийн этгээд нь тайлангаа нийтэд ил тод нийтлэх үүрэгтэй байхаар тусгасан.

Холбооны гүйцэтгэж байгаа аж ахуйн болон нийтэд тустай үйл ажиллагаанаас олсон орлогыг орлогын албан татвараас чөлөөлөх хүрээнд Аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татварын тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг боловсруулсан;

7.Төрөөс иргэний нийгмийн хөгжлийг дэмжих суурь тогтолцоог бүрдүүлэх зорилгоор иргэний нийгмийн суурь хөгжлийн асуудлаар төртэй харилцах, зөвшилцөх, холбон ажиллах чиг үүрэг бүхий “Иргэний нийгмийн хөгжлийг дэмжих зөвлөл”-ийг байгуулах эрх зүйн үндсийг тогтоосон. Уг зөвлөл нь Монгол Улсын иргэний нийгмийн хөгжил, чадавхыг дэмжих хөгжүүлэх, дотоод засаглал, ёс зүйн жишгийг тогтоож хөгжүүлэх, ашгийн төлөө бус хуулийн этгээдийн нийтлэг хөгжлийн асуудлаар төр болон олон улсын байгууллагуудтай харилцах, бүртгэлийн болон статистикийн байгууллагуудтай хамтран мэдээлэл боловсруулалт хийх, нийгэмд үйлчилдэг ашгийн төлөө бус хуулийн этгээдийн болон нийтэд тустай үйл ажиллагааны үр нөлөөг нэгтгэх, тэдгээрийг татварын хөнгөлөлт, чөлөөлөлт болон бусад дэмжлэгт хамруулахтай холбоотой санал, дүгнэлт гаргах чиг үүрэгтэй байхаар зохицуулсан;

8.Иргэний нийгмийн хөгжлийг дэмжих зөвлөл нь нийтэд тустай үйл ажиллагаа болон ашгийн төлөө бус хуулийн этгээдийн үйл ажиллагааг дэмжих, иргэний нийгмийн нийтлэг хөгжил, чадавхыг бэхжүүлэх, сурталчлах үйл ажиллагааг санхүүжүүлэх чиг үүрэг бүхий мөнгөн хөрөнгийн данстай байхаар төсөлд тусгасан. Уг дансны санхүүгийн эх үүсвэрийг гадаад улс, олон улсын байгууллага, Монгол Улсын болон гадаад улсын хуулийн этгээд, иргэдийн хандив, тусламж, банкны хүү, төрийн байгууллагаас үзүүлэх дэмжлэг, бусад эх үүсвэр зэргээс бүрдэхээр тодорхойлсон;

9.Шинэ хууль хүчин төгөлдөр болсонтой холбоотой шилжилтийн үеийн зохицуулалт, дагаж мөрдөх журмыг мөн хуулийн төсөлд тусгасан болно.

Холбооны эрх зүйн байдлын тухай хууль батлагдсанаар Иргэний хуулийн ашгийн төлөө бус хуулийн этгээдийн төрлөөр буюу ашгийн төлөө бус хуулийн этгээд нь холбоо, сангийн хэлбэрээр ажиллах нөхцөл бүрдэж, эрх зүйн зохицуулалтын хүрээнд үүсээд байгаа зөрчил, хийдэл арилж, нэгдсэн зохицуулалттай болно.

Монгол Улсын Үндсэн хуулиар тунхагласан иргэдийн эвлэлдэн нэгдэх эрхийн баталгааг холбооны ил тод, хариуцлагатай байх зарчмаар дамжуулан хэрэгжүүлэх боломжийг бүрдүүлэх тул хүний эрхийг хангах чиглэлд эерэг үр нөлөөтэй.

Түүнчлэн холбооны хэлбэр, үйл ажиллагааны чиглэлийн талаар бүртгэл, хяналтын үр ашигтай тогтолцоо бүрдэж, мэдээлэл цуглуулах, мэдлэг бүтээх, дүн шинжилгээ хийх замаар төрийн зүгээс иргэний нийгэм, ашгийн төлөө бус салбар, үр нөлөөний талаар баримтлах үр дүнтэй бодлого чиглэлийг тодорхойлоход чухал нөлөөллийг үзүүлнэ.

Холбооны санхүүжилтийн шууд ба шууд бус боломжуудыг өргөжүүлж, шууд санхүүжилтийн хэлбэрүүд болох төрийн чиг үүргийг төрийн бус байгууллагаар гэрээлэн гүйцэтгүүлэх, нийтэд тустай үйл ажиллагааг явуулах баримтлах суурь зарчмыг тодорхойлж, мөн зорилгодоо чиглэсэн аж ахуйн үйл ажиллагааг ил тод,

шударгаар эрхлэх эрхийг баталгаажуулснаар холбоо үйл ажиллагаагаа тогтвортой, чадавхтай эрхлэх, цаашид Монголын иргэний нийгэм хөгжин тэлэх, улс орны хөгжилд оруулах хувь нэмрийг нэмэгдүүлнэ.

Холбооны тодорхой орлого, хандивыг татвараас чөлөөлөх, бусад татварын хөнгөлөлт, чөлөөлөлт үзүүлэх, нийтэд тустай үйл ажиллагааг эрхэлж байгаа бол төрийн өмчийг давуу эрхээр ашиглах зэрэг санхүүжилтийн шууд бус дэмжлэгүүдтэй болсноор олон нийтийн сайн үйлсийн төлөөх хандив өргөх сэдлийг дэмжиж хөгжүүлэх болно.

Холбоо нь татвар төлөгчөөр татварын байгууллагын бүртгэл, хяналтад орсноор ашгийн төлөө бус байгууллагаар халхавчлан аж ахуйн үйл ажиллагаа эрхэлж байгаа этгээдүүдийг илрүүлэх, хууль бус үйл ажиллагаа эрхэлж байгаа холбоог ялган зааглах, хариуцлага тооцох боломж бүрдэнэ.

Иргэний нийгмийн хөгжлийг дэмжих зөвлөл, ашгийн төлөө бус хуулийн этгээдийг дэмжих, санхүүжүүлэх санг байгуулан ажиллуулснаар иргэний нийгмийн нийтлэг хөгжлийн асуудлуудаар төртэй харилцах, хамтран ажиллах, түншлэлийн үр дүн нэмэгдэхийн зэрэгцээ тус зөвлөлөөр дамжуулан ашгийн төлөө бус хуулийн этгээдийн чадавхыг бэхжүүлэх, дотоод засаглал, ёс зүйн, хариуцлагыг сайжруулах, олон нийтийн ойлголт дэмжлэгийг нэмэгдүүлэх тогтолцоог бүрдүүлэх болно.

Иргэний нийгмийн хөгжлийг дэмжих зөвлөл ашгийн төлөө бус хуулийн этгээдийн хэлбэр ба үйл ажиллагааны чиглэлийн талаарх бүртгэл, судалгааны үр ашигтай тогтолцоо бүрдэж, мэдээлэл цуглуулах, мэдлэг бүтээх, дүн шинжилгээ хийх замаар төрийн зүгээс иргэний нийгэм, ашгийн төлөө бус салбар, үр нөлөөний талаар баримтлах үр дүнтэй бодлого чиглэлийг тодорхойлоход чухал нөлөөг үзүүлнэ.

Түүнчлэн Иргэний нийгмийн хөгжлийг дэмжих зөвлөлийн эрхлэн явуулах ашгийн төлөө бус хуулийн этгээдийн бүртгэл, судалгаа, мэдээллийн санд орсноор ашгийн төлөө бус байгууллагын үйл ажиллагааны ил тод нээлттэй байдал нэмэгдэж, үйл ажиллагаагаа сурталчлах нэг боломж нээгдэнэ.

Иргэний нийгмийн хөгжлийг дэмжих зөвлөлийг байгуулан ажиллуулахад тодорхой хэмжээний зардал гарах боловч төрийн байгууллагын чиг үүрэгт нэмэлт оруулах, улмаар орон тоог нэмэгдүүлэх, бүтцийг өөрчлөх шаардлага тавигдахгүй.

Хуулийн төслийг Монгол Улсын Үндсэн хууль, Монгол Улсын олон улсын гэрээ болон холбогдох бусад хууль, уг хуулийн төслийн үзэл баримтлалд нийцүүлэн боловсруулсан бөгөөд төсөлтэй холбогдуулан Иргэний хууль, Арбитрын тухай хууль, Ард нийтийн санал асуулгын тухай хууль, Архив, албан хэрэг хөтлөлтийн тухай хууль, Аялал жуулчлалын тухай хууль, Ашигт малтмалын тухай хууль, Банкны тухай хууль, Гадаадын иргэний эрх зүйн байдлын тухай хууль, Нөхөрлөлийн тухай хууль, Төрийн албаны тухай хууль, Аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татварын тухай, Зөрчлийн тухай хууль гэх мэт нийт 143 хуульд холбогдох нэмэлт, өөрчлөлтийг оруулахаас гадна 1997 онд батлагдсан Төрийн бус байгууллагын тухай хуулийг хүчингүй болсонд тооцох тухай хуулийн төслийг боловсруулсан.

Хуулийн төсөл болон дагах хуулийн төсөлд Засгийн газрын гишүүд, холбогдох төрийн захиргааны байгууллага, төрийн бус байгууллагаас саналыг авч хуулийн төсөлд тусгасан бөгөөд Засгийн газрын 2021 оны 10 дугаар сарын 13-ны өдрийн хуралдаанаар хэлэлцэн Улсын Хуралд өргөн мэдүүлэхээр шийдвэрлэсэн болно.